

Říjnový převrat v roce 1918 nebyl nijak překvapivou událostí. Ruku v ruce s neúspěchy na bojištích a zhoršujícím se zásobováním v zázemí přicházely veřejné projevy nesouhlasu a odporu domácího obyvatelstva s válečným stavem. Po celý rok se konaly tábory lidu a protestní demonstrace, zatímco československá politická emigrace i domácí politikové sprádali plány a připravovali podmínky pro zřízení samostatného českého státu bezprostředně po skončení války. V říjnu již byl vznik Československa v podstatě jistou věcí, otázkou zůstávalo, kdy a jakým způsobem se jej podaří realizovat a zda nedojde k násilí při přebírání moci. Zatímco diplomatické úsilí vrcholilo, byla 14. října vyhlášena generální stávkou, která přinesla vlnu předčasné euforie. Ten pravý důvod k oslavám však nastal až v pondělí 28. října.

Zpráva o převratu se šířila v limitech možností tehdejší sdělovací techniky. Ve velkých městech telefonicky, na venkov pronikla s mírným zpožděním prostřednictvím drážního a poštovního telegrafu. Do Miletína se tato velká novina dostala brzy po ránu 29. října, pravděpodobně právě po poštovní telegrafické lince, a kolem osmé hodiny se již rychle šířila po městě. Listonoš Jan Valeš přistavil k nároží domu čp. 100 dlouhý žebřík a kladivem urazil velkého plechového císařského orla s nápisem „C. k. Poštovní a telegrafní úřad“. Tím začaly spontánní oslavy československé samostatnosti a odstraňování symbolů monarchie. Miletínská četnická stanice se bez váhání přidala k novému státu, četníci odstranili dvojjazyčnou tabuli u vchodu, zahodili odznaky ze služebních čapek a přileb a nahradili je slovanskou třibarevnou kokardou.

Organizované oslavy se konaly následujícího dne, ve středu 30. října. Od půl desáté dopoledne se u tzv. panského mlýna na západním konci Miletína řadil za sokolským praporem průvod, který se v deset hodin vydal s hudebním doprovodem a za zpěvu národních písní slavnostně vyzdobeným městečkem na náměstí K. J. Erbena. Podle četnické stanice se jej zúčastnilo na tisíc občanů Miletína a okolí. Na náměstí se lidé shromáždili kolem radnice, odkud k nim z okna promluvil starosta města Jan Vondrouš a poté řídící učitel Alois Kočárník, který lidem přiblížil a vysvětlil význam probíhajících událostí. Odtud průvod pokračoval k „Čechově lípě“ v parku nad křižovatkou obou hořických silnic. Zde pronesl další projev učitel František Petrlík, byly znovu zpívány národní písně a hymna.

Přednesena též báseň Česká legie a provolána sláva tvůrcům nového státu. Po návratu na náměstí spálila místní mládež černožlutý rakouský prapor z inventáře poštovního úřadu.

První schůze miletínského obecního zastupitelstva se konala 18. listopadu a jejím jediným programem bylo jmenování nových čestných občanů města: Tomáše Garrigue Masaryka, Edvarda Beneše, Karla Kramáře, Františka Staňka, Václava Klofáče a Gustava Habrmana. Na příští schůzi 25. listopadu schválilo zastupitelstvo ještě přejmenování školy z Jubilejní školy císaře Františka Josefa I. na školu Jana Amose Komenského. Podobně bylo náměstíčko na Parkáni před věží, které dosud rovněž neslo oficiálně císařovo jméno, přejmenováno na náměstí TGM. K bezprostředním změnám v souvislosti s převratem v miletínském zastupitelstvu nedošlo, své funkce dále vykonávali dříve zvolení představitelé místní samosprávy. Teprve po obecních volbách 15. června 1919 byl dosavadní starosta Jan Vondrouš nahrazen národním socialistou Františkem Tázlerem, jenž ale zůstal ve funkci jen do roku 1923, kdy se Vondrouš do čela obce vrátil.

Nadšení a svornost převratových dní však měla brzy vystřídat nelehká poválečná realita. Stále se prohlubující obtíže se zásobováním obyvatelstva, epidemie chřipky, vracející se vojáci, rostoucí nezaměstnanost a sociální problémy zneužívané k bolševické propagandě, vypjatá politická, národnostní i náboženská situace, zajišťování československých hranic a konflikty s Maďarskem a Polskem, to jsou jen některé z mnoha charakteristik tehdejší doby. Ale ty už jsou dnes většinou zapomenuty a zůstává jen ten nepřítliš určitý pocit spokojenosti z toho, že český národ, ať už si pod tím slovem představujeme cokoliv, se tehdy znovu dočkal samostatnosti.

Použité prameny:

Pamětní knihy uložené ve Státním okresním archivu v Jičíně:

Kronika města Miletína 1849 – 1930 (Lhotova)

Farní pamětní kniha 1836 – 1920

Paměti města Miletína – Okrašlovací spolek (1922)

Pamětní kniha obecné školy v Miletíně 1908 – 1932

Památník četnické stanice v Miletíně 1918 – 1948

Protokoly městského zastupitelstva v Miletíně 1911 – 1928

Hořícký obzor, XVIII, č. 45 – 46

